

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

בס"ד

אדר התשפ"ו
מפטיר ויאמר שמואל אל שאול (ש"א טו א) ס
פה אָמַר יְ-הוָה צְ-בָאוֹת (ש"א טו ב) א

פרשת תצוה - זכור

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בעניינא דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל
בפרשת תצוה 101 פסוקים = **המלאכה, חלזון**

וַיְחַמַּל שְׂאוּל וְהָעָם עַל אַגָּג וְעַל מִיטָב הַצֹּאֵן וְהַקָּדָר וְהַמְשִׁינִים וְעַל הַכְּרִים וְעַל כָּל הַטּוֹב וְלֹא אָבּוּ הַחֲרִימִם וְכָל הַמְּלָאכָה נִמְבָּזָה וְנִמְסָה אֶתְּהָּ הַחֲרִימוּ.
(שמואל א טו ט)

בפרשת תצוה 7 מצוות, מתוך 4 מצוות עשה ו-3 מצוות לא תעשה (ספר החינוך)

עשה: עריכת נרות המקדש * לבישת בגדי כהונה * אכילת בשר חטאת ואשם * הקטרת קטרות. **לא תעשה:** שלא יזח החשן מעל האפוד * שלא לקרוע המעיל של כהנים * שלא להקטיר ולהקריב על מזבח הזהב.

שבת זכור

מצות עשה מן התורה על כל ישראל לשמור בלב איבה ושנאה לעמלק ולרעו, ולזכור בפה את רשעותו, ונספר זאת לבנינו ולדורותינו מה עשה לנו אותו רשע בדרך בצאתו ממצרים, עד אשר נאבד בתוך מן העולם ונמחה את שמו שלא ישאר לו שריד ופליט, לא נפש אחת זכר או נקבה, ולא שום דבר שנקרא על שמו. וזה שכתוב בתורה **זָכֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֶק בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְךָ מִמִּצְרָיִם וְגו', תִּמְחָה אֶת זָכֹר עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח.** ודרשו חז"ל **זָכֹר - בפה, לא תשכח - בלב.**

וכדי לקיים מצות עשה זו של זכירת רשעותו של עמלק בפינו ושמירת האיבה אליו בלבנו, תקנו חכמים שיהיו קוראים פרשה זו בציבור ומתוך הספר, פעם אחת בכל שנה, בשבת שקודם הפורים, כדי לסמוך מצוות עמלק למחית המן שהיה מזרעו.

קריאה פרשה זו נקראת בכל עם סדר פרשיות השבוע, בסדר כי תצא שקורין כמנהגנו בסוף הקיץ – חייבים לקרוא פרשה זו בקריאה לעצמה בשעתה. כשקוראים אותה על הסדר, מתכוונים לקיים מה שתיקן משה רבינו ע"ה להיות קוראים בתורה בכל שבת, וכשקוראים אותה בשעתה לפני הפורים – מתכוונים לקיים מצות עשה של זכירת השנאה לעמלק כמצווה עלינו בתורה.

סוף מחיית עמלק בגמרא הגאולה שיהיה י-הוה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד בכל העולם – יהיה לפני בוא חודש ניסן. ורושם מן המחיה הזאת קיים בכל שנה ושנה, והוא נגלה בימי מרדכי ואסתר בלמים האלה. וכן פנוי חכמים לקרוא פרשת זכור בתקופת שנה זו. ראש חודש ניסן הוא ראש השנה למלכי ישראל. ועיקר מלכות ישראל תלוי במלכות שמים. לכך סמוכות שתי המצוות הללו: למנות מלך ולהכריז זרעו של עמלק.

עמלק הוא כמו הערלה החופפת על הברית, ואין לה תקנה אלא כריתה, אף עמלק הוא הערלה בכל העמים ואין לו תקנה אלא כריתה והשמדה. (ספר התודעה)

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליה שמן זית וך פתית למאור להעלות נר תמיד. (כו ט)

שאלה – מה הטעם שהדגיש הכתוב **ואתה תצוה**, ולא אמר 'צו' את בני ישראל או ואתה 'תדבר' אל בני ישראל. ולא הזכיר את שמו בכל הפרשה.

תשובה – בכל מקום שצריך להקדים דבר למה שכבר הוזכר, אומר הכתוב **ואתה**. וכאן ההדלקה כבר הוזכרה לעיל (שמות כה לו) **ועשית את נרתיקה שבעה וקעלה את נרתיקה והאיר על עבר פניה.** אולם לפני כן **ואתה תצוה** שיערוך אותו אהרון ובניו. (הרס"ג). א"נ כיון שתמיד אמר בעשיית המשכן **ועשית והוא על ידי ציווי לאחריים,** אמר כאן **ואתה תצוה** להם שיקחו אליך את שמן המאור. ויקחו אליך שעל משה לבדוק בעצמו אם השמן זך. (הרמב"ן). א"נ לפי שאינו מן המוסר שה' יצווה שידליקו נרות בבית ה', שממנו תצא אורה, לכן אמר למשה שמצוה זו לא יאמרנה לישראל ע"פ ה' אלא הוא יצוה מפי עצמו, שיהגו בכבוד זה להביא שמן להדליק. ולכן אמר **ואתה** כלומר מלבד מה שצויתך הוסף אתה לצוותם על זה. ומטעם זה דדקדק לומר **תצוה** ולא 'תדבר' שאם אמר 'תדבר' יהיה משמעו שיביר דברי ה' כסדר ברגיל מבלי צורך הזיריו. ומטעם זה גם לא אמר 'צו' שאז יהיה נשמע שיאמר כי כה אמר ה' אליו לצוות, אלא **תצוה** פירוש מעצמך. (אה"ח)

ז' באדר יום הולדתו ופטירתו של משה רבנו יוצא בדרך כלל בשבוע שקוראים פרשת תצוה (ולעיתים רחוקות בפרשת תרומה). השם יתברך, הצופה ומביט עד סוף כל הדורות, ידע שבז' באדר יסתלק משה רבינו ע"ה, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב וְיִמְלֵא שְׁנוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים מִיּוֹם לַיּוֹם וְיִמְחַדְּשׁ לְחַדְּשׁ (קידושין לה). והשמיט את שמו מן הפרשה לרמז על העדרו.

בפרשת תצוה ישנם מאה ואחד פסוקים, כמנין 'מיכאל'. גם החלק הנעלם מהשם 'משה' הוא מאה ואחד. כלומר כשכותבים כל אות משמו במלואה, הנסתר של האות **מם** הוא **ם'**, ששויה ארבעים. הנסתר של האות **שין** הוא **י'**, ומניינו ששים. ואלו הנסתר מהאות **הא** הוא **א'**. כולם יחד עולים לסך מאה ואחת. הוי אומר מאה ואחד פסוקי הפרשה מרמזים לנו, כי אף שנעדר מעמנו החלק הגלוי של משה רבינו, הוא גופו הקדוש, מכל מקום חלקו הפנימי, היינו התורה הקדושה שלימד לנו, חי וקיים לנצח נצחים. (פניני הגרא)

כשנעלם משה – בא מיכאל. בפרשת כי תשא (שמות לב לו) מסופר כי הקב"ה אמר למשה (לאחר חטא העגל) – **ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם.** בתיבה **מלאכי** מרומז המלאך הגדול **מיכאל** - רצונו של הקב"ה היה שהמלאך מיכאל הוא ילך לפני העם, אולם לבסוף נענה הקב"ה לבקשת משה שלא ישלח את המלאך, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו הלך כביכול לפני עם ישראל; מתי הגיע המלאך מיכאל ללוות את עם ישראל? רק לאחר פטירת משה רבינו, ולכן השם 'מיכאל' בגימטריא 101, כמו האותיות הנעלמות בשמו של משה – כי הא בהא תליא: כשנעלם משה, הגיע מיכאל. (מגלה עמוקות)

סגולה להסרת הדאגות: יאמר מיד אחר ברכות השחר בלי הפסק כלל בשום דיבור, שלוש פעמים: **מיכאל הפקח הגדול שר ואפוטרופוס של ישראל!** (הגר"ח פלאג'י).

מה הטעם שלא פתח הכתוב 'וידבר י-הוה אל משה ואתה תצוה'
לפי שהיה לו להשיב להיות כהן דכתיב (לעיל ד יד) **הלא אהרן אהיה לפניך,** וכשלא רצה משה ללכת בשליחות הקב"ה נעשה לוי שצאמר: **הלא אהרן אהיה לפניך** – הלא פקח הוא! הכי קאמר: אני אמרתי אתה פקח והוא פקח לוי, עכשיו הוא פקח ואתה לוי. (זבחים קב). לכן לא נזכר משה כלל בזאת הפרשה שיש בה בגדי כהונה, וניתנה לאהרן שנתרצה לילך בשליחותו, וסוּמָן **נחשת ל-ואתה תצוה,** ומן הנחשת יש לך לצוות, לכך כשאמר (במדבר כא ח) **עשה לך שרף** עשה נחש נחושת רמז, וכמו שהעלים משה מלהזכירו בזאת הפרשה כל העלים אהרן בפרשת ויקחו לי **תרומה,** לפי שכשידע אהרן שיש להביא נדבה לעשות משכן, ואהרן נכנס שם ויש להביא **אבני שהם ואבני מלאים** לצורך אהרן, נסתלק אהרן שלא יאמרו להנאתו הוא מדבר, כמו שאמרו קרח ודתן ואבירם **מי צוה אתכם לטל קף,** לא משה, לא נתן פלוגם, לא דבר המקום קף' (במ"ר יח ג). שלא מפי הגבורה היו הדברים. (רבינו אפרים, הרוקח)

ואתה תצוה כמו מלך המצווה. **אליה שמן** - שמן הדומה לך דכתיב (ירמיה יא טז) **זית רענן יפה פרי תאר קרא י-הוה שמן,** זית זך כ"ו אותיות עם הכפולות (מצפ"ך). **אליה שמן ס'ת כ"ו,** שבעים סנהדרין. **שמן זית זך ר"ת** בגימטריא 'מרדכי היהודי' (314), וכתיב (אסתר ב ה) **מרדכי בן יאיר בן שהאיר** עניניהם של ישראל בתפלתו. **בן שמעי** - בן ששמע אל תפלתו. **בן קיש** - שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו. (מגילה יב). **בן יאיר ס'ת נר,** בן שמעי בן קיש בגימטריא 'כתית' (830). וכן שנים עמדו שני בתי המקדש נת"ת כ"כ שנים דלקה המנורה **להעלות נר.** זך פתית מי הוא זך מי שכותת וכותש לבו לפני הקב"ה דכתיב (תהלים נט) **לב גשפר ונדכה א-להים לא תבזה.** **למאור ל'** מאור, הם שלושים צדיקים שמאירים לעולם. (סנהדרין ב). (רבינו אפרים)

עוד יש לומר לפי שמשוה היה קצת עצב שאבדה מנה גדולה כשסרב לבוא בשליחות ה'. ומפני זה לא הוזכר שמו של משה בכל פרשה זו שהיה כאדם מוכלם, וניחם אותו לקמן מדין כהונה דכתיב (כח כ) **ואתה הקרב אליה את אהרן אחיך**, כלומר כתרך שהוא התורה גדולה מכתרו שהוא כתר כהונה, כדא"ל (הוריות יג). דאמר קרא (משלי ג טו): **יקרה היא מפנינים**, מפנין גדול נכנס לפני ולפנים, ועם כל מעלות אהרן הוא צריך להתקרב אליו ולא יגיע. וכאן רמז לו שהוא עצמו הוא התורה כמו שארז"ל (הוריות יג): על רבי מאיר ורבי נתן שהיו צריכים למדרש תורה מבחוץ. וז"ש **ויקחו אליה** שרמו המנוחה לתורה, וכמו שהתורה נתנה בלב ומאירה כתיב (תהלים לו לא) **תורת א-להינו בלב**, וכתיב (תהלים קט קג) **דבריך יאיר**, כך היה הרמז המקדש שתורה לפני לפני בארון שהיא הנקודה האמצעית של העולם ולבו, ולכן הוקדם למשכן, והמזבח כנגדו מחוץ לפרוכת, ולכן השמן ארז"ל שהוא רומז לתורה, ושמן במה עשה, זית, רמז שיהיו שקדנן על תורה כל ימיהם, כדכתיב (תהלים נב י) **פנית רצונן בבית א-להים**, זך בלי שמרים שיתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו. **פתית** שאינה נמצאת אלא בשפלי רוח כדכתיב (דברים לו ב) **לא בשמים הוא**. **למאור** שיהיה לומד על מנת לעשות כבוד לתורה ולא יכשל בעון. **להעלות נר תמיד** לתחית המתים אין אדם זוכה אלא בעסק התורה כדא"ל על הפסוק (ישעיה כו יט) **פי טל אורת טלף** והוא נר. וכתיב (משלי ו כג) **פי נר מצוה ותורה אור**, וכתיב (משלי כז) **נר י-הנה נשמת אדם**. (הוריות עה"ט – לרבי אליעזר אוקרי זצ"ל)

פי נר מצוה ותורה אור, (משלי ו כג) במדרש (מ"ר תצה לו ג) דורשו על הצדקה שהעושה צדקה אינו מחסר כמו הנר שמדליקין ממנו ואינו חסר. והוה **פי נר מצוה** כמו שהנר אינו חסר כן **מצוה** שהוא הצדקה ויש לה מעלה **ותורה אור** שאין עבירה מכבה אותה. (פני דוד)

פתית למאור להעלות נר תמיד – מי שהוא **פתית** ושפל בעיניו, זוכה ע"י זה **להעלות** נשמתו **נר י-הנה נשמת אדם תמיד**, וגם להכניע נר ב' דמיתקרי נר רשעים דכתיב (משלי יג ט) **נר רשעים ידעף**, אל הקדושה. (צמצדק)

אור צדיקים נשמת נר רשעים ידעף, (משלי יג ט) פירש רבינו יונה – נפש הצדיק דומה לאור, לפי שהיא קיימת לעולם כמו האור, ואין קיומה תלוי במקום אחר זולתי בה' יתברך, כאשר אור השמש אין לוהיתו וזריחתו אחרת זולתי בה' יתברך. ונפש הצדיק תשמח לעולם, כי גם בעולם הזה תשמח במצוות, ואם יבוא על הגוף ייסורי, תשמח בייסוריו; אף כי תשמח בעולם הבא שמחה שאין לה תכלית. **נר רשעים ידעף** – דימה נפשם לנר שידעף בסופו, שאורו תלוי בשמן או בשעוה, וככלות ידעף; וכן נפש הרשע תלויה בקיום הגוף, כי עם הגוף היא שמחה ומצלחת לפעמים בעולם הזה, ובכלות הגוף תכלה שמחתה; גם היא באבדון הולכת.

שמן זית נר – **שמן** בגימטריא 'שמים' (390). **זית** הם דברים גשמיים המרוינין כזית. **נר** כנגד ז"ך אותיות התורה (עם מנצפ"ך). ע"י ז"ך אותיות התורה יזכר להעלות הדברים הגשמיים אל הקדושה השמימית שמרומות בשמן. (צמצדק)

שמן זית נר – **שמן** רומז לחממת התורה, והוא צריך שהיה נר, היינו ללמוד תורה"ק בלי שום פניות וקנטורים רק זך לשמו יתברך. (אמרי היים)

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו ופתחת חתם קדש לי-הנה. (כה לו) אמרו רז"ל ציץ מכפר על מעשה עזי פנים. (ערכין טו). דכתיב (ישעיה מח ד) **וימצחך נהושה**. מי שהוא מניח ביותר של הוא מרים מצחו ומחזקו כנחושה וכן נאמר (ירמיה ג) **תקן פניהם מסלע** הקשו פניהם יותר מן הסלע ר"ל לא נכנעו אבל העיזו פניהם וממאנים לשוב. (מצאת דוד)

מה הטעם שהחוצפה נקראת עזות מצח, או עזות פנים?
לפי שזרכם הייתה לכסות פניהם מתוך בושה כאשר עומדים בפני אדם גדול. כדאמרין (סוטה מב) **גלית**, אמר רבי יוחנן: **שעמד בגילוי פנים לפני הקדוש ברוך הוא**, פרש"י – פניהם – חוצפה. וכ"כ הרמב"ם (הל' תשובה ג א) העושה עבירות ביד רמה כיהויקים, בין שעשה קלות בין שעשה חמורות, אין לו חלק לעולם הבא. וזוהו הנקרא מגלה פנים בתורה, מפני שהעני מצחו וגילה פניו ולא בירוש מברכי תורה. (הרב דוד כוכב)

שאלה – בסיום מסכת אבות (ה פ) כתיב **עז פנים לגיהנם, ובשפת פנים לגן עדן**. והי רצון מלפנינו **נר י-הנה**, **שפתנה** עירך **במהרה** **במינו**, ומן חלקנו בתורתך. וצריך להבין מה השייכות בין הרישא לסיפא במשנה.

תשובה – בא להזהיר על העזות לדבר הרשות, ואמר **עז פנים לגיהנם**, ולפעמים צריך שיעיז פניו לשמים כמו שנאמר (אבות שס) **הני עז פנמך לעשות רצון אביך שבשמים**. ומי שהוא מניח ועומד בעזות נגד הפושעים והמרדמים יכשל במדה זו גם לדבר עבירה, ולכן דרך זו מסוכנת, ובזמן שביהמ"ק היה קיים היה הציץ מרצה על עזות שלא לשם שמים, ולכן סיים מיד יה"ר שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו. (כתב סופר עה"ת)

ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי. (כח ג)
חידה בפרשה – מיהם שלושת הכהנים ששימשו בכהונה גדולה כל אחד ארבעים שנה כמנין לי.

תשובה – אהרן הכהן במדבר, עלי הכהן במשכן שילה, שמעון הצדיק משפרי פנסת הגדולה תלמידו של עזרא הסופר. וכנגדם כתיב שלוש פעמים בפרשה **לכהנו לי**. (שפתי כהן עה"ת)

ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי. (כח ג)
שאלה – מה הטעם שבציור עשיית בגדי כהונה נאמר **חכמי לב**, ואילו בציור עשיית המשכן לא נכתב **חכמי לב**.

תשובה – לפי שהם עולים בקדושתם על בנין המשכן. שהרי על הציץ כתוב **קדש לי-הנה** ובכפלי החושן נמצא שם המפורש בן ע"ב אותיות, וכהן גדול תלוש את האורים ותומים מדבר ברוח הקודש ושכינה שורה עליו (יופא עג). **כל פהן שאינו מדבר ברוח הקודש ושכינה שורה עליו אין שואלין בו**. וזה רק בשביל קדושת בגדי כהונה בלא שום צירוף של קדושת המקדש שהרי שואלים באורים ותומים בשדה המלחמה, וממילא צריכים האומנים עושי בגדי הקודש לכוון בכונות יתרות ונעלות יותר מבוני המקדש וכליו. לכך כתיב **חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה**. (אונים לתורה)

ונתת אל חשוך המשפט את האורים ואת התמים והיי על לב אהרן בבאו לפני י-הנה ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני י-הנה תמיד. (כח ל)
שאלה – דרוש רז"ל (גשין סח). בשעה שביקש שלמה המלך לגלות את תולעת השמיר לצורך בנין בית המקדש דכתיב (מ"א ו י) **והפנית בהפנתו אבן שלמה מסע נבנה**, שאל את אשמדאי מלך השדים היכן מקומה וגילה לו. **מדוע שאל שלמה את אשמדאי ולא באורים ותומים**.

תשובה – יש לומר דאין מגלין מה שהאדם יכול לידע מאחר היינו להשיג בדרך אחרת. **ועוד יש לומר** משמתו נביאים הראשונים, בטלו אורים ותמים (משנה סוטה ט ב) ובטל כח אורים ותומים להגיד עתידות (תפארת ישראל) משפסקו נביאים הראשונים שמואל ודוד פסקו אורים ותומים. (הרא"ש)

ושפצת הפנת שש ועשית מצנפת שש (כח לט) רמז ענין התפילין בכתובת ובמצנפת. עשיית שין בולטת בשני צידי הבית של תפילין של ראש, היא הליכה למשה מסיני. אחד של שלוש ראשים ואחד של ארבע ראשים. וסימנם ושפצת הפנת **שש ועשית מצנפת שש**, אמרו רבותינו ז"ל (זבחים ט) מקום היה במצחו של כהן בין המצנפת להציץ ששם היה מניח תפילין, ותיבת **שש** מורה על שני שיניו. **ומה** שהזכיר גם בכתובת **שש**, רומז גם כן על ענין התפילין כפי מה שנתבאר בזהר שהתפילין אעפ"י שהם של עור, במקומם העליון הם תפילין אור, ועל אלו אור (ברכות ו א) הקב"ה מניח תפילין, שהתפארת מתעטר באורות העליונים. ואילו לא חטא אדם הראשון או לא חטא ישראל בעגל היו מזדככים כמלאכים והיו זוכים לתפילין של אור, וזבמדרש (ב"ר כ יב) **לוקח תורה לד** בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב ועש' י-הנה א-להים לאדם ולאשתו **תנות אור**, אמנם אחר החטא לא זכו ישראל אלא לתפילין של עור, דהיינו מצצום האורות העליונים בעולם מסתורן שבו סוד הגלות ביומין דחול, וכן תפילין של עור. ועל התפילין נאמר (בראשית ג כא) **ועש' י-הנה א-להים לאדם ולאשתו תנות אור**, והאריך הזוהר בזה. נמצא כתובת עור הוא כתובת **שש**, והתפילין תיקון לאדם לאחר שחטא, וכן המשכן תיקון לחטא העגל. (אוצרות של"ה)

הטעמים שיש בתפילין שני שיניו אחד של שלוש ראשים ואחד של ארבע ראשים.
טעם א' – כנגד שני כתיבות שיש לנו, כתב הלוחות וכתב ספר תורה, כתב הלוחות היה כתיבה שוקעת שנאמר (שמות לב טז) **חרות על הלחת**, והשניה כתיבה בולטת, היא כתב ספר תורה שכתבו משה שהוא בולט על הקלף. לפיכך ש"י"ן של ארבעה ראשין כנגד ש"י"ן של קדש היא ראשונה לבתים, כמו שכתב הלוחות קדם לכתב ספר תורה, ועל שהוא כתב הבורא, ראוי להיות ראשון. (ב"י א"ח"ה לב מב)

טעם ב' – לפיכך עושיין ש"י"ן יותר משאר אותיות, כדי לרמוז הימים שאדם מניחם בשנה שהם ש'. (שם בשם ארחות חיים)
טעם ג' – מפני ששם הויה-בא"ת כ"ש עולה ש', והיינו מצפ"ץ, ועל כן נאמר (דברים כח ז) **וראו כל עמי הארץ כי שם י-הנה נקרא עליה**, שאין נראה מבחוץ אלא השיניו. (שם בשם הר"י אסכנדרני ז"ל) **ה' מוחלפת בצ', ו' מוחלפת בפ', י' מוחלפת במ', ה' מוחלפת בצ'.** {

נחמתי פי המלכתי את שאול למלך פי שב מאחרי ואת דברי לא הקים. (ש"א טו יא) מההפטרטה
שאלה – לכאורה מה היה חטאו של שאול והרי לא נצטוה להימתם בו ביום ומה בכך שהמתין למחר והרי למחר כששמואל אמר לו להרוג את אגג ומסתמא הרג גם את הבהמות ורק עבר על זריזין מקדימים למצות.

תשובה – עיקר החטא היה שהנביא אמר לו בפרוש ולא נתחמל עליו וכתיב **ויחמל שאול** ובוהו ככר עבר על הציווי של הנביא ואי אפשר לתקן. **מה הטעם ששאלו חמל על אגג**. וכן מה **הטעם** שצוה הקב"ה ליהושע שלא יהרגם כולם רק **ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי תרבו**. פרש"י – חתך ראשי גבוריו, ולא השאיר אלא חלשים שבהם; ולא הרגם פלם.

תשובה – הטעם שצוה הקב"ה ליהושע לא יהרגם כולם מפני שאז היה נראה שנוקמין בהן מפני שבאו עליהם ממלחמה ורצה הקב"ה שדווקא אחר כמה דורות יבואו עליהן על שום סיבה ויהרגום דווקא באכזריות שבוהו ניכר שהוא נקמת הקב"ה ומשלם מדה כנגד מדה כמו שהם באו על ישראל בלא שום סיבה רק לחלל שם שמים. ובוהו נכשל שאול כמ"ש **וירב בנחל פירש המלבי"ם** – בקש שם מריבה בנחל שלפני ערי עמלק, ששאלו אמר שהנחל והבקעה שייך אליו ועמלק רב עמו על זה עד שזה היה עילת המלחמה. ומצא איזה אמתלה לריב על נחל, שלא הבין הטעם שכאן אינו מקום חמלה ולכן ג"כ היה לו קשה אם אדם חטא, במה מה חטאו?! אם גדולים חטאו – שטלים מה חטאו?! וכו' ובוהו כבר לא נתקיים רצון ה' שיהא ניכר שהעיקר היא נקמת ה' ומשלם להם חטאם, **ובימי מרדכי אסתר** אף שנקמם בהן כראוי שכל מה אונן שהרגו היו ממלקים כדאיתא בתרגום, מ"מ עדיין לא נתקיים כל רצון השי"ת שהיה נראה ג"כ שנוקמין בהן עבור מעשיהן ורק לעתיד לבוא אז יקויים רצון השי"ת בשלימות שמלך המשיח יאבדם בלי שום סיבה קודמת ורק עבור נקמת ה'. (טעמא דקרא)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת